

24.3.2025

Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausuntopalvelu.fi**ASIA Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta
VN/14098/2024**

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain, pelastustoimen järjestämisestä annetun lain ja sosiaalihuoltolain muuttamisesta.

Esitys sisältää useita sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiseen liittyviä ehdotuksia sekä erään tällaiseen ehdotukseen kytkeytyvän pelastustoimen järjestämisestä annetun lain muutosehdotuksen. Ehdotukset on koottu samaan hallituksen esitykseen lähinnä teknisluontoisista syistä.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annettua lakia siltä osin, kun se koskee yksityisen palveluntuottajan alihankintaan liittyvää sääntelyä. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan, että hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon seurantaa ja arviointivelvollisuutta koskevaa sääntelyä täsmennettäisiin.

Lääkäripalveluyritykset ry (LPY) kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Alla on vastauksemme Lausuntopalvelussa.

LPY ottaa tässä lausunnossaan kantaa vain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) muutosesityksiin, jotka koskevat yksityisen palveluntuottajan alihankintaan liittyvää sääntelyä.

Yhdistys kannattaa sote-järjestämislain muutosesityksen keskeistä tavoitetta parantaa hyvinvointialueiden mahdollisuuksia toteuttaa sote- ja pelastuspalveluiden järjestämisvastuutaan. Yhdistyksen mielestä voimassa olevaan järjestämislakiin esitetyt muutokset eivät kuitenkaan ole riittäviä.

LPY:n mielestä ei ole tarkoituksenmukaista säännellä alihankinnasta esitetyllä tavalla: hyvinvointialueelle palveluita tuottava toimija saisi hyödyntää alihankkijoita vain osaan palvelutuotantoon ja alihankintojen ketjuttaminen olisi mahdollista vain esitetyissä tarkkaan rajatuissa poikkeustapauksissa.

Prosenttirajojen poistaminen voimassa olevan sote-järjestämislain perusteluista on tarkoituksenmukaista. Sen sijaan perusteltua ei ole se, että alihankinta voisi koskea vain osaa ostopalvelusopimuksen mukaisista velvoitteista eikä alihankintoja voisi ketjuttaa. Järjestämislaissa kannattaa korostaa palveluntuottajan tosiasiallista kykyä ja mahdollisuutta ohjata ja valvoa toimintaa sekä sen vastuuta hyvinvointialueelle tuottamistaan palveluista.

24.3.2025

Lain muutosesityksessä korostetaan aivan oikein järjestäjän vastuuta: hyvinvointialue hankkijana huolehtii siitä, että ostopalveluntuottajalla on riittävästi omaa osaamista ja henkilöstöä sekä muut riittävät toimintaedellytykset. Ostopalveluntuottajan riittävä oma henkilöstömäärä voi vaihdella tilanteen ja hankittavan palvelun mukaan merkittävästikin. Tämän vuoksi ei ole perusteltua säännellä alihankinnasta ja työvoiman vuokrauksesta esitetyllä tavalla: yksityisen palveluntuottajan riittäväksi omaksi palvelutuotannoksi ei katsottaisi ns. kuoriorganisaation toimintaa, jossa yhtiön palveluksessa olisi lähinnä hallintohenkilöstöä ja vastaava lääkäri tai muu palveluiden vastuuhenkilö. Esitetyllä säännöksellä rajoitetaan turhaan hyvinvointialueelle palveluita tuottavan toimijan mahdollisuuksia organisoida palvelutuotantonsa tehokkaimmalla mahdollisella tavalla.

LPY kannattaa soten järjestämislakiin kirjattavaa edellytystä siitä, että hyvinvointialue velvoittaa yksityisen palveluntuottajan ja sen käyttämän alihankkijan sopimaan valvonnasta ja ohjauksesta siten, että hyvinvointialueelle palveluita tuottavalla toimijalla on käytännössä mahdollisuus puuttua välittömästi palvelussa oleviin puutteisiin ja yksityinen palveluntuottaja voi ohjata alihankkijaa. Säännös mahdollistaisi myös esimerkiksi sen, että ostopalveluntuottaja tuottaisi palvelut osaksi konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen kautta ja ohjaisi toimintaa omistajaohjauksensa perusteella.

Yhteenvedo lausunnosta

LPY:n mielestä esityksessä ei kevennetä alihankinnan rajoituksia riittävästi. Yhdistys katsoo, että alihankinnan määrällistä ja toteuttamistapaan liittyvää rajaamista keskeisempää on korostaa ostopalveluntuottajan vastuuta hyvinvointialueille tuottamistaan palveluista. Hankkiessaan palveluita hyvinvointialueen velvollisuus on huolehtia siitä, että ostopalveluntuottajan oma osaaminen ja kyky ohjata toimintaa alihankintatilanteissa on tapauskohtaisesti riittävä.

LPY muistuttaa, että kokonaisvastuu hankittavasta palvelusta on aina hyvinvointialueen kanssa sopimuksen tehneellä yksityisellä palveluntuottajalla. Hyvinvointialue voi halutessaan asettaa hankintaprosessissaan yksityiselle palveluntuottajalle erilaisia ehtoja, myös alihankkijoiden käytöstä. Joskus on perusteltua säännellä tarjouspyynnössä tiukastikin alihankintojen hyödyntämisestä ja joskus taas väljemmin. Siksi ei ole tarkoituksenmukaista säätää alihankintojen hyödyntämisestä erikseen sote-järjestämislaissa, vaan korostaa sopimuksen tehneiden osapuolten vastuunjako.

Lääkäripalveluyritykset ry:n puolesta,

Ismo Partanen
toiminnanjohtaja